

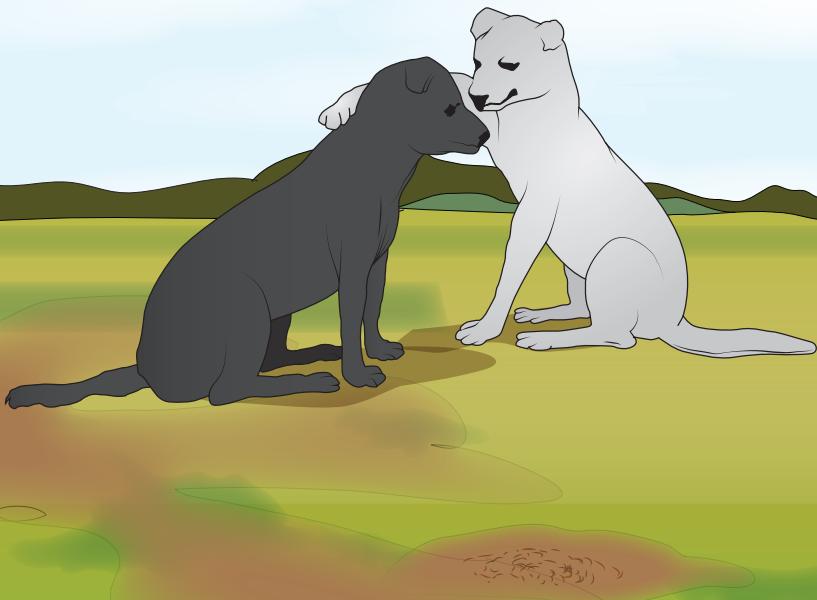
ገብረ ተቦች

ቍናቁ ከተማ

3ኛ ክፍል

ሰመ.ን 4 - 6

በርካዋ

እኩዎች አገልግሎት ታቦብ የምምሮች ከበ የ.አዲ.ኤ.አ.ሪ.ዳ.ሪ.
(USAID) በዘመን ስት ስት ተስተካክለው ሲሆን ዘመን (Save the
Children): መሸጻች ትምህርትን በርድ ትምህርቱ ክልል ትግራይ
ተዳደሪያ ገተተው እየ::

2009 ዓ.ም.

The CC BY license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses>

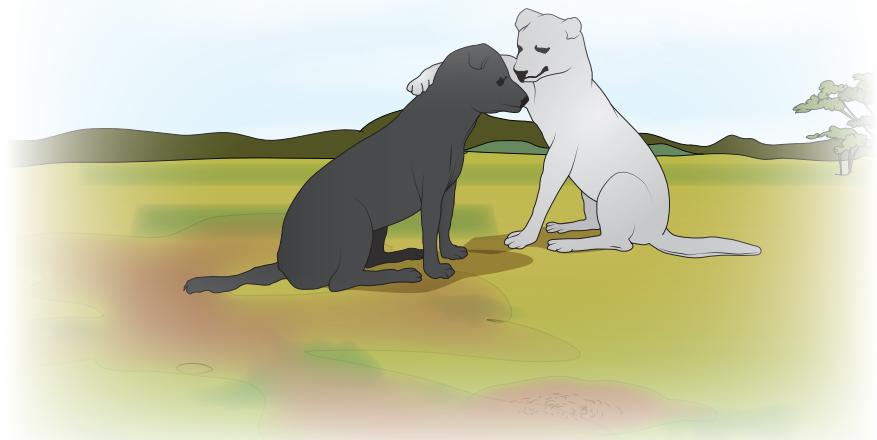
ገብረ ተስፋ

ቍናቸ ትግርኛ

3^ኛ ካፍለ

ሰመን 4 - 6

በርካዋ

መዝኑ ንመምህራን

እነዚህ መወሰኑ በመስረት ፊቃሽ ስርዓት ተሞላው አጋዥ ገብር እና አቶ:: ተሞሳር
ነዚህ መወሰኑ ተጠቃሚያ ክልሉታት ገብርን ምድማቸውን ገኩልበብ ይጋፍ መምህራን ወለድን
አድላቹ እና:: ለለዘዚ ነዚህ መወሰኑ ተሞሳር ቅድሚሬ ምንባብዕትም:: ወለማ በፊልግም እኩል
ምድላው:: የምዕገር ነወም በስራው መምርከታታት አተማብሩ::-

- ❖ የምድሚሬ በፊልግ ካገኘት አመካራርች:: ገብርናት:: ተሞሳር ገኩልምዕስ
አድላቹ::
- ❖ ቅድሚሬ ገብር ምድሚሬዕትም እቶም ተሞሳር ስተቶታት ቅድመ ምድሚሬ ክምልሰ
ግብሩ::
- ❖ ነዚህ ተክኖሎጂ ፍህሪ:: ምልከትን አገልግሎት አንብቤ::
- ❖ እብ መወዳእታ:: ስተቶታት ይከረ ምድሚሬ ክምልሰ ግብሩ::

አቶታት ቅድመ ገብር

ነፃ ሆንታ ቅድሚሬ ምንባብዕትም ነወም በስራው
አቶታት መልሰ::

1 ለባት የምንታይ እኩለባት የወጪ?

2 በፊልመ ገኩልታይ በኩነት ከልቦ እንታይ ተባሔለ
ይወጥ?

ተግባራት ባኬድ

በኬድ ጥሩ ገዢትና ቅትርን ለይትን በንቅሳት ነአልው.
አገያ የፋይ ካልበት እየ:: ገዢትና ከርከር እንተለመ
ደደሰረ ቁልጻ ክስይድ የሚ ለእያ ሊቀርብም ፍጻ
ጥዘኗም በምዕስና በዕበያም እየ:: ባኬድ የፋይ ከርከር
በላ ገነበረ እብቱ ጥሩ የሆነበሩ እባላት ስደራ በቃልሙና
እለለያም::

በሩዳ ምስተን አብ እንዳ ገይታኩ ከርከባ እንሰሳት
አብኩ ምውራር ይመለ:: አብታ ቁጥሙያቱ መዓልቱ
እተን እንሰሳት ፍጻ በተንቀሳቸዢ በታ እናገዢ
ከሰዕበን ወዓሉ:: በደሳሪያ ፍጻተን እንሰሳት ፍጻ ካልካት
ሰባት እንሰሳት ከአዎሳ እንት-በለ ወጪ እናበለ ከመልስን
የመለ::

እተን እንሰሳት ካብ ገዢፈራለ ፍጻ ገዢአን እንት-ምለስ
እውን ነተን ደሳሪት በተረኩ እናተዢበያ ይሳልዎን ነበለ::
በሩዳ እተን ደሳሪት በተረኩ እንሰሳት ፍጻተን መራቀን
የሽዳ ካልካት ከሰባ በአዎሳ ደደሳሪክን ስለይ በለ::
ነተን እንሰሳት በአሳልዎ ቅልዓ በሽ-ነታት እኩ ከርከር
በለ ገተገሬመ ሲደሳድ ተግባሩ በወጣ ይከታተሉ ነበለ::

እኔ ቅልጋ የበት ገዢ ምስ እተው ነቶም ባሩድ በንብርም
ተግባራት እናዘርዘሩ ነቶም አባላት ስድራ ተሟረቦ:: ባሩድ
ንገዢትኩ አብ መረዳ ምስ ለአየ ምርመራ እናዘሩን አብ
እግዚም ከይደ ይቻሉ በለ:: ገዢትኩ ዓባይ እኔ አለዋ
ንዋይ ለእያም እናበለ በነገረለም ተግባራት እዘም
ተካገሰ::

እቶም ለበኩል እኔ ከርከር በኩልታ እቶም አኩ
አበለም "እንታ ልዋ" በምባል አውራዲው:: እኩ ከርከር
ንኩል ከም በኩውን ደደሰረ ነቶም ቅልዥ እንትገብ.
ርእየም ከም በንሙቱ ተሟረቡ:: እኔ በንሙቱዋ ይማማ
በተግባር ከም በተፈለመ እንትገርም እኔ ከርከር
ዘረዝሩለ መቀልቱ እመሰን::

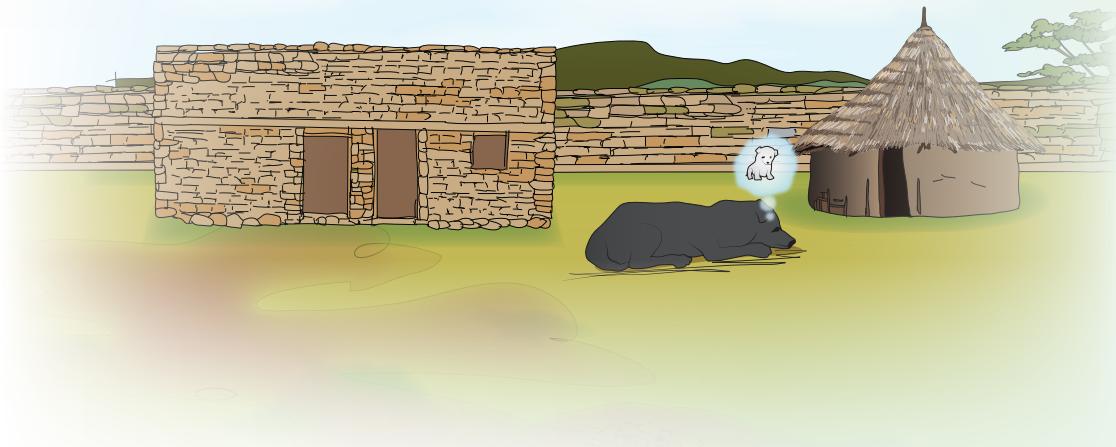
በኩድ ገዢትና ከም በተቀባዩ እንትገለዥ ስለ
በሰምዎ ወርሃኑ እናዘሩት እብ ቅድመኝናም ደው በለ::
አንስበኑ ፍጤት ስለዋጥ ገዢ ክልኩ ገዢ ደማ ፍጤ
ገዢትና እናጠሙት ወርሃኑ ይዘርግ ነበረ:: በኩድ ካቶም
በካዕበኑ በበኩድ በነበሩ በተፈላለዥ ገለፉታት ፍጤኑ ስለ
በተፈራድኝናም ደለ በለ::

በሩድ በንብርም ነገሬት ነቶም አባላት ስድራ እኩያም
ስለ ዘመኑስም ይስ ከም ገበደም ገለዥ:: ከለም
እቶም አባላት ስድራ ይማ በኩምዎ ጽፅዕ ከይኑ ተቍዢል
እንተሻይኑ ከም በከናሽነው ቅል አተወ:: በሩድ ነቶም
በብብብና በብብብ ተግባራቱን በበሂሳ በተፈላለየ
ገለዋታት ይስ እለም ይከታተለም ነበረ::

በሩድ ዓጋ ገይታኑ እናረካም ”ንሰነ ገዢ ከበ መሸፍ
እልጋልኩ ዓጋ ገዢ እምጣለሁ:: እብቻ በረከይኑ እዋን
ይማ አመዳይ ነረፍናን ሁቀጥናን ፍቃር እርከናን
እና:: ይስኔ ሲዘመ ይማ ገዢ:: ስድራናን ጥራትናን ከም
በከናሽና ቅልይ እያ” በለ እናተቀባዩ::

አብቱ ከባቢ. ገነብሩ ስባት. በዚዕባ እቶም ባናድ
ዘገበዎም ተግባራት ስለ ዘስምዎ. ከ-ለም ተገረመ::
ሙብሐት እቶም ድማ ከልቦ. እንታይ ከም ገኩክልን ከም
ዘገበዎ ቅዳምዎ ከም በይፈልጎ. ተሂረበ:: አብቱ ከባቢ.
ቅዳም እ.ለ. ከልቦ. ወዕበያ ስብ ስለዘይዙረ በዚዕባ ከልቦ.
ዘይፈልጎ::

ከብቶም በዚዕባ ባናድ ዘስምዎ. ስባት ድማ ፊደል ወጪ
ዘበለ. ስብኬ ከ-ርከ-ር እለ.ኩም ከም በዚዕባ. ገለበ::
ባናድ መዋጥቱ ገኩም እለ.እ ከልቦ. ከም ገረክብ ምስ
ሰዕዱ እገዢ ስተሳ በለ:: ነቱ ከ-ርከ-ር ድማ ክብታ
ገረክብ እዋን ድማ.ኩ ምስከተ-ገንዘብ ደንብ ከም ከምህር
ተለመ::

ባሩድ እስተ ገነዘረለ ከበደ. ክልእ ከ-ርከ-ር ከልበ.
ከም ገመሰኩ እንት-አስብ ከም በይዕምም ተረዳኝ፡፡
እቶም ለበኩለ ነቱ ከ-ርከ-ር ቁልጠራም ዓይነዥዎች
ዶማ በብኩዋን ከምነይ ፖመራ፡፡ በብመዓልቱ ዳማ
ምስተን እንሰሳት እንት-ወፍርን እንት-ምለስን በዛዕባ ነቱ
ዘይፈልጉ ከ-ርከ-ር ይካሏበ ነበሩ፡፡

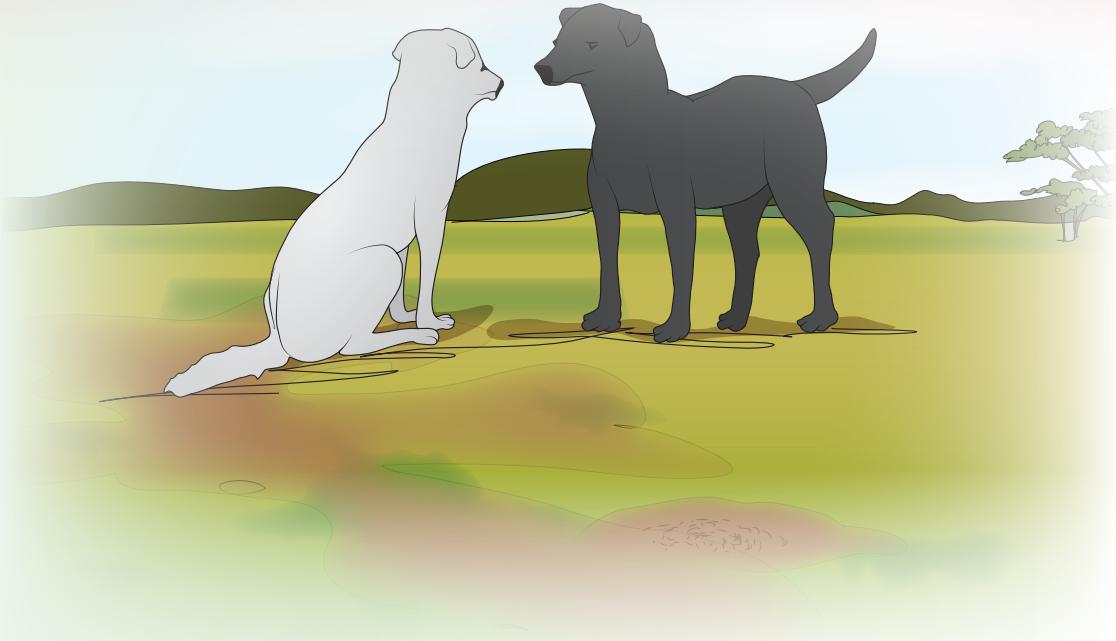
በኩረድን የዕዳን

አዲ መዓልቱ ባኩረድ ምስተን እንሰሳት ካብ ነውፈረሰለ
እንትታምለስ አዲ የዕዳ በአብዛኛ ከርከር ለአየ፡ እቶም
ስብአይ ከርከር ከምዕኑ በተክ አዋርቁ ተወጻይ ተስፋ
ስእነት ስለ ገነዘሩ በይገመቶ ክነ፡ "የዕዳ ፊወይ ከምለሰነ
ኋይ" በምባል ዳማማ ነተን እንሰሳት ዓብ መረጃ ክሳብ
የእትታዊ ከብከበን፡፡

በኩረድ እተን እንሰሳት ዓብ መረጃ ምስ አቶም ዓብቱ
የዕዳ በምባል ተስጥቶ ከርከር ቅልጠና ተመለሰ፡፡
"እንታ ጽግኑ ምስ ለእይከብ ነዋሪ ዕድሜ ከም በቅዱርከ
ተረዳኙና" በለ ባኩረድ፡፡ የዕዳ አብቱ ክበብ ጽቦይኑ ስለ
ዘመናለ በყርጂ ስእነት ልዘዘዝ ነበሩ፡፡

፩፭፻. ዓምባ. ስማዎ. ቅንዱ እንት-በል ገብሩድ ሲለ ገረክቶ
ይስ አሉም መርከር እናዘረግ ካብ ቤትበር ተስኬ፡፡ ”እብዚ.
ከባቢ. የጊዜነው ሲለ በወጣልከ-ብ ካል-ኩ ካልበ. ቤትበር
እያመሰለንን ነይሩ፡፡ የዓት ዓዲ ከይፈሳኝ-ጥ በወጣልከ-
ኖይ ከይደኝ ሲለ ቤትበርኩ እኩ?” በምባል አተተ፡፡

ገብሩድ ቅት-ሮ ቅት-ሮ ምስተን ፍይ ገብሩትኩ እንሰሳት-
አበራ ከም በወጥርን ከም በአሳልው-ን ገለዥ፡፡ እብዚ. ከባቢ.
ንብስተኩ እዋን የጊዜኑ ከም ቤትበርን በተግባሩ ነቶም
ሰላት ከም በአገጋስን ተካረቦ፡፡ ካልኩ በኩም ካልበ. ክሳብ
ዘረሰበ ዓማ ነዋስ እዋን በት-ዶማስቱ ከምዝተወበያ ገለዥ፡፡

”ከብ ፈዴስ ገዢዎች ተሳኔሩ እያ፣
አበርና በተሰጠ ነገር ክንገቡር እና፡ ለባት ክረታው ክ
እንተደለኛ እና ዘጋጀናን አካፍልናን ተመክሮ ክትትማብር
እለከ፡ እና ለባት እንታይ ከምኑፈተውን ከም አዥልኩን
በለ ገፈልጥ ከምህራካ እያ” በለ ማኅድ፡፡

”እንኩዕስ ከማኑ በበለ ለዋህድ አውይ እብ ገረቤተያ
ፈኝነት እንበር በበልካና ክገባር እየ:: እንደአር
ተሰማዕሚልናን ተከባቢርናን ድጋግብ በዘመኑ ክንሰርአን
በዘመኑ ክንሰባአን ከም እንችክል እምነተያ እየ:: ለለዎ,
ንፈድአል እተተፍሉና ልሳሽን እተርእየና ተግባርን
በዘማግባኑ ከም ቐጥዕም ቅል እኩትዎ!“ በለ ዓይታ::

በፈጸም ዓይታ ተበደም ገዢዕለ:: በአሳሽ ቤትነዎን
በተግባር ቤደዋን ገረባበቱ እኩላበት ካለ:: ዓይታ
በፈጸም ታክሻተያ እኩ እንተሻነ ነቶም ባፈድ ቤቶም
አፈድአል ተግባር በዘማግባኑ ይጥዕም ነበረ:: በቶም
በበኩዋኑ ዘርእየም ቤትበረ ባህሪያትን ቤትግብርም ቤትበረ
ነገራትን ድጋግብ ዓገራትኑ በአገብ ከልበ ካለ::

զօք. ծջաղի հշելամբն Պհկա հճարը Պա՛ֆող
հճարը Ու ի-Ն ՊԵՐ ՓԹԱՄ ԱՈՅԻ ԻՆ::
ՊՆՅ ԹՈ զօք հշելամբն ՀԵՐՅ ՈՒ ԱԿՐՈ ՆՈՅ
ՆՈՅ հճար ԱՈՅ ՄՈՅԼ ԻՆ:: ԻՆ ՄՈՅԼ Ե: ՈՒ ՄՈՅԼ Ե:
ԴԱՅԻ ՊՆՅ ԸՆԿՐՈ ԹՄՍՂՄ Ճ-Մ ԴԵՇԻ ՏՐՅԱԼՈ::

ՊՆՅ ԱԺՈՒՐ ՀԵՐՅ Ճ-Մ ՊԼԻ-Ի ՀՎՅ ԻՆ ԻԳ
ԱՈՅ ՈՒ ԱԲՔՈ ԻՆ:: ԸԵՒ ԸԵՒ ՀՆՏԵԸՆՔՈ
ՊՆՌԻ ՄԱԶԻ ԻԺԱՄՈ ԱԿՐԸ ԱՆՈԱ: ՓՈ ՈՎՈ
Ճ-Մ ՀՎՅ ԱԲԸՆՊԾ ԻՆ:: ՊՆՅ ԸՆԿՐՈ ԹՄՍՂՄ
ԴԵՇԻ ԻԿԱՄ ՀԻ ՀՆՏԱԸՆՔՈՐ ՀՆՏԵ ԻԳ
ԱՐՈԸ ՊՆ ԱԵՆՔ::

ዶ. የኩ. የዕዳ.

የዕዳ. በዚህን ባሩድ ክሳሽበት ደቃስ ስለ ገኻዎም ዓባይ
ከርክሩ ካብ ገዢኑ ወዕኑ:: ፍጥረ መካበበያ ቁርጓ
እንደሸጠል ደማ በኩይት ገመሰል ደምሳ. ሰምዕ:: ደምሳ
መን ደምናት ከረጋግዥ ደልየ እብ ዘላዎ ደው እሉ እገዢ
ናብ ቤተፈላለያ እንዲት እመኖመነ::

በኩል አብቱ መረዳ እብ ጥቻ በረ ርዕስልል እሉ በደቀሰ
አምራኑ ይበከሬ ነበሩ፡፡ ፍዴራ እቱ በለምጣ ደምባዊ ፍይቱ
በተክ ስንጋ ከምህር ባኩል ምንኛነት አረጋግጣ፡፡ ወጪ
ከይበለ ደኩ ባኩል አውሃ እንታይ ለኩቦዎ እየ ዓይነት
ከይተ በቁጥጥ አብል አሰብ፡፡

እበደ ከይተ ከም በበከሬ ካርክሬ ደልየ ክብ ደጂሮ እቱ
መከበበያ ፍብቱ በረ ገዢ፡፡ እቱ መሻተዋ በረ ከም
ዘይተኩልተ ምሳ ለኩ ፍብቱ ደገል ጉል እሉ በምድያብ
“ባኩል” በምባል ተቆሙበ፡፡ ፍብቱ መረዳ በለሉ ምሳ
እተው ደማ “እንታይ ከይዝካ እኩ?” በምባል ሊተቶ፡፡

በሩድ ደማ ቅንዱ እለ "ባዕዳ ሊወይ እኔ ነዋሪ ገዢ
ዘገልጋለከው ገይታይ ከባርሬኑ ፊሰራው" በለ:: በምቻፏል
"እብ ክንዳደ ደማ ካለኝ ዓለስ ገበያ ከፈረው ከምዕስኝ ያልየ
አለ:: ትማላ ምሽት ገይታይ ዓበባልቱ በቁ እንትነጣራ
በዕለድ እባካ ለለኩዋ ከይነ ስማኖያ" በለ::

ባዕዳ እኔ በተክ በኩስኬልን በተክ በፈልጥን ባሩድ
ተጨኑቸ እናበኩያ ለለጠረኞም እገዛው ፊወዕኑ:: እንታይ ከም
ዘንብር ክሳሰብ ምስ ወንቀ ደማ "በለ ክብ መረዳኩዋም
ማስከሰኝ ፊወዕኑ ክሃድም እያ:: ሽቦ ዓለኩ እንደሆነ
ተግዳራኑ፣ ገይታኩ ዓለኩ እድገቤኑት ሽቦ ከርዳኝ እያ"
በለ::

፩፭፻ አንተ ማስከላክ ሰ.ዘ. ማድመ፤ ለብኬ እንተዋይ
ባኩድ እናነበሩ ለዓበ፡ የ፪፭ ጉዢት ወሰን ገዢ ነታ
ማስከላክ ሲለ በስደግ ባኩድ እርከ.ቦ. ዘድኑና መሰለ፡፡
እቶም ለብኬ ባኩድ ነታ ማስከላክ ካም ዘድኑና ሲለ
ዘረኑና ካም ዘጥበናው ቅል እተው፡፡ ክሳብ ዕለተ ውቱ
ድጂማ አብ እንዳ ገዢትና ነበለ፡፡

አቶታት ይሰራ ንብረ

በመሰረት እኔ ማንታ ካወጣ በስዕባ አቶታት
መልከት::

- 1 ባሩድ: ጽጋትና ጽሰሳትው እንታይ ይገበር ነይሩ?
- 2 ባሩድ: ምስ እንሰሳት አውቃል ጽምንታይ’ እየ?
- 3 ባሩድ: ከለሽ ከለበ. ጽምንታይ ይፈሩ?
- 4 የዕዳ ጽበሩድ: ጽምንታይ አጻዣዎ?

